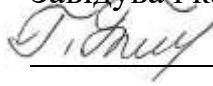

І ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денного навчання
Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Г.О. Бірта
(підпис) (ініціали, прізвище)

«26» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Основи експертної оцінки</u>
освітня програма/ спеціалізація	<u>Експертиза та митна справа</u>
спеціальність	<u>076 Підприємництво та торгівля</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
ступінь вищої освіти	<u>бакалавр</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи експертної оцінки» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

Протокол від «26» червня 2025року №12

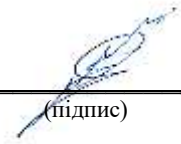
Полтава 2025

Укладач:

Гнітій Н.В., старший викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи Полтавського університету економіки і торгівлі

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Експертиза та митна справа»
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
ступеня бакалавр

(підпис)

О.О. Горячова
(ініціали, прізвище)

«26» червня 2025 р.

Зміст

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	9
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів	10
Розділ 6. Інформаційні джерела	13
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	15

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Основи експертної оцінки»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки :	<i>Пререквізити:</i> «Митне регулювання», «Експертиза нехарчової продукції» <i>Постреквізити:</i> «Державний ринковий нагляд», «Декларування товарів», «Проектне навчання з курсу «Декларування товарів»
Мова викладання	українська
Статус дисципліни:	обов'язкова
Курс/семестр вивчення	4/7
Кількість кредитів за ЄКТС / кількість модулів	3/2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: 90 год.	
- лекції: 16 год.	
- практичні заняття: 20 год.	
- самостійна робота: 54 год.	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): (ПМК) екзамен	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин: 90 год.	
- лекції: 4 год.	
- практичні заняття: 2 год.	
- самостійна робота: 84 год.	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): (ПМК) екзамен	

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи експертної оцінки» формування системи теоретичних і практичних знань з основ, організації і проведення експертного оцінювання майна, необхідних для успішної діяльності фахівців-експертів у сучасних умовах.

Завдання:

- знайомство з поняттями оцінки й оціночної діяльності;
- вивчення поняття вартості й ціни майна та майнових прав, загального поняття про бази оцінки, види вартості;
- з'ясування основних принципів оцінки;
- формування у студентів систему знань щодо аналізу основних методів оцінки майна, особливостей розрахунку певних видів вартості
- вивчення законодавчого регулювання професійної оціночної діяльності в Україні;
- оволодіння методами організації процесу оцінки, вивчення сутності етапів проведення незалежної оцінки майна, вимог до її проведення;
- набуття первинних навичок застосування підходів до оцінки вартості майна
- набуття вмінь щодо практики оцінки рухомих речей за допомогою різних підходів.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання для студентів

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
• ПР08. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних структур. • ПР15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.	• ЗК09. Прагнення до збереження навколишнього середовища. • СК05. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній діяльності. • СК11. Здатність проводити експертизи з визначення якісних, кількісних та вартісних характеристик продукції вітчизняного та іноземного виробництва і оформлювати її результати.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни «Хімія»

Модуль 1. Загальні питання оцінки

Тема 1. Загальні теоретичні аспекти експертизи та оцінки майна

Поняття експертизи, оцінки й оціночної діяльності. Обов'язковість оцінки. Коротка історія становлення і розвитку міжнародної експертної діяльності. Становлення оціночної діяльності в Україні. Об'єкти оцінки. Зміст корисності як основного фактору створення і підтримки вартості. Здатність майна приносити дохід. Фактори корисності.

Поняття вартості й ціни майна та майнових прав. Загальне поняття про бази оцінки. Види вартості. Ринкова вартість. Бази оцінки, відмінні від ринкової вартості (неринкові види вартості). Особливості визначення і застосування різних видів вартості.

Основні принципи оцінки. Принципи й основні підходи стандартизації оцінки майна в Україні. Вартість у міжнародних стандартах оцінки і фінансової звітності.

Тема 2. Нормативно-правове регулювання оцінки об'єктів у матеріальній формі

Об'єкти цивільних прав. Речі. Майно. Право власності та інші речові права. Форми власності. Власність - як комплекс прав. Право власності громадянина та юридичної особи. Захист прав власності. Законодавче регулювання прав власності в Україні. Порядок передачі права власності. Суб'єкти господарювання. Поняття майна, майнових відносин. Майнові основи господарювання. Майно як об'єкт оцінки. Державна реєстрація майна та майнових прав. Документи, що регламентують використання (експлуатацію) об'єктів.

Міжнародні стандарти оціночної діяльності. Вітчизняні законодавчі акти регулювання оцінки вартості підприємства. Органи державної влади, які здійснюють державне регулювання оціночної діяльності.

Тема 3. Професійна оціночна діяльність в Україні та вимоги до її здійснення

Законодавче регулювання професійної оціночної діяльності в Україні. Форми професійної оціночної діяльності. Професійна етика оціночної діяльності. Підстави проведення оцінки майна. Професійна підготовка оцінювачів. Державний реєстр оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності. Саморегулювні організації оцінювачів. Суб'єкти оціночної діяльності. Кваліфікаційні вимоги до проведення оцінки майна. Права, обов'язки та відповідальність оцінювача. Державне регулювання оціночної діяльності в Україні.

Тема 4. Організаційно-процедурні питання оцінки майна

Організація процесу оцінки. Етапи проведення незалежної оцінки майна. Загальні вимоги до її проведення. Вимоги до джерел інформації, вихідних даних для оцінки майна. Оформлення результатів оцінки. Зміст, форма, порядок складання

звітів про оцінку майна. Основні розділи звіту про оцінку, вимоги до його складання і порядок надання замовнику (у тому числі рецензування, погодження, затвердження) звітів. Договір на проведення оцінки майна. Істотні умови договору на проведення оцінки майна. Умови залучення суб'єктів оціночної діяльності для оцінки майна органами державної влади, органами місцевого самоврядування. Рецензування звітів про оцінку.

Тема 5. Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності

Підходи до оцінки вартості майна. Основні (класичні) методичні підходи, що використовуються при оцінці ринкової та інших видів вартості майна. Фактори, що впливають на вибір підходу та методу оцінки.

Дохідний підхід до оцінки. Методи дохідного підходу. Витратний підхід до оцінки. Методи витратного підходу. Види зносу, вплив фізичного, функціонального та економічного зносу на вартість. Порівняльний підхід до оцінки. Основні недоліки та переваги кожного з методичних підходів.

Узгодження результатів отриманих за допомогою різних підходів.

Модуль 2. Оцінка об'єктів в матеріальній формі

Тема 6. Товар як об'єкт оцінки

Класифікація товарів. Класифікація споживчих властивостей товарів. Кваліметрія. Функціональні властивості товарів і їх вплив на вартість товарів. Ергономічні властивості товарів і їх вплив на вартість товарів. Методи дослідження товарів, методи оцінки їх якості під час ідентифікації товарів. Оцінка товарів суб'єктів господарювання, що займаються реалізацією товарів. Особливості визначення вартості товарів та інших рухомих речей, ввезених на територію України.

Тема 7. Товарно-матеріальні запаси як об'єкт оцінки

Визначення та класифікація рухомих речей як товарно-матеріальних запасів. Фактори, що формують вартість різних видів товарно-матеріальних запасів. Особливості оцінки запасів в залежності від методів їх бухгалтерського обліку. Підходи та методи, які використовуються під час оцінки різних видів товарно-матеріальних запасів. Оцінка сировини, незавершеного виробництва продукції, готової продукції на складах підприємства, що знаходяться у виробника.

Тема 8. Витратний підхід оцінки

Загальні підходи до визначення вартості рухомих речей із застосуванням витратного підходу. Алгоритм та методологія визначення залишкової вартості заміщення (відтворення) рухомих речей. Особливості визначення вартості відтворення, вартості заміщення, усіх видів зносу рухомих речей. Практика оцінки рухомих речей за допомогою витратного підходу.

Тема 9. Дохідний підхід оцінки

Застосування дохідного підходу для оцінки рухомих речей. Передумови та

сфера його застосування. Алгоритм та методологія визначення вартості рухомих речей методами дохідного підходу і особливості їх застосування (визначення чистого операційного доходу, ставки капіталізації та ставки дисконту для його капіталізації). Практика оцінки рухомих речей за допомогою дохідного підходу.

Тема 10. Порівняльний підхід оцінки

Порівняльний підхід для оцінки рухомих речей та особливості застосування його методів. Передумови та сфера застосування порівняльного підходу. Алгоритм та методологія визначення вартості рухомих речей методами порівняльного підходу і особливості їх застосування. Основні оціночні процедури, що застосовуються для корегування цін подібних об'єктів з метою приведення їх до вартості об'єкта оцінки. Практика оцінки рухомих речей за допомогою порівняльного підходу.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4 - Тематичний план навчальної дисципліни «Основи експертної оцінки»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Загальні питання оцінки					
Тема 1. Загальні теоретичні аспекти експертизи та оцінки майна 1. Вартість об'єктів оцінки. Види вартості. 2. Фактори, що впливають на ціну об'єктів. 3. Принципи оцінки.	2		2	Підготувати доповіді на теми: «Коротка історія становлення і розвитку міжнародної експертної діяльності»: «Становлення оціночної діяльності в Україні».	6
Тема 2. Нормативно-правове регулювання оцінки об'єктів у матеріальній формі 1. Законодавче регулювання діяльності з оцінки майна. 2. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». 3. Національні стандарти оцінки.	2	Нормативно-правове регулювання оцінки об'єктів у матеріальній формі 1. Поняття майна, майнових відносин. 2. Органи державної влади, які здійснюють державне регулювання оціночної діяльності.	2	Підготувати доповіді на теми: «Державна реєстрація майна та майнових прав»; «Документи, що регламентують використання (експлуатацію) об'єктів».	6
Тема 3. Професійна оціночна діяльність в Україні та вимоги до її здійснення. 1. Права оцінювачів. 2. Права суб'єктів оціночної діяльності. 3. Обов'язки оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності. 4. Відповідальність оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності.	2	Професійна оціночна діяльність в Україні та вимоги до її здійснення 1. Загальні вимоги до змісту навчальних програм базової підготовки та підвищення кваліфікації оцінювачів. 2. Кваліфікаційне свідоцтво	2	Сформулювати перелік оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності у різних регіонах на основі Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності.	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
		оцінювача. 3. Порядок видачі сертифіката суб'єкта оціночної діяльності.			
Тема 4. Організаційно-процедурні питання оцінки майна. 1. Нормативно-правові акти з оцінки майна, що регулюють договірні відносини проведення оцінки. 2. Типи договору на проведення оцінки майна. 3. Обмеження, що накладають на учасників договору.	2	Організаційно-процедурні питання оцінки майна 1. Вивчення основних положень та вимог до договору на проведення оцінки. 2. Оформлення результатів оцінки майна. 3. Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна).	2	Підготувати доповідь на тему «Умови залучення суб'єктів оціночної діяльності для оцінки майна органами державної влади, органами місцевого самоврядування»	6
Тема 5. Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності. 1. Структура процесу оцінки. 2. Методичні підходи до оцінки майна. 3. Узгодження результатів, отриманих за допомогою	2	Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності 1. Вибір бази оцінки. 2. Застосування неринкових видів вартості. 3. Загальні вимоги до проведення незалежної оцінки майна	2	Підготувати доповіді на тему «Узгодження результатів отриманих за допомогою різних підходів».	6
Модуль 2. Оцінка об'єктів в матеріальній формі					
Тема 6. Товар як об'єкт оцінки. 1. Оцінка вартості товарів харчових продуктів. 2. Оцінка вартості нехарчової продукції. 3. Визначення вартості	2		2	Підготувати доповіді на теми: «Класифікація споживчих властивостей товарів»; «Особливості визначення вартості товарів та інших рухомих речей, ввезених на територію України».	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
товарів, які мають накопичений знос.					
Тема 7. Товарно-матеріальні запаси як об'єкт оцінки. 1. Фактори, що формують вартість різних видів товарно-матеріальних запасів. 2. Підходи та методи, які використовуються під час оцінки різних видів товарно-матеріальних запасів. 3. Оцінка сировини, незавершеного виробництва продукції, готової продукції на складах підприємства, що знаходяться у виробника.	1		2	Підготувати доповідь на тему «Оцінка сировини, незавершеного виробництва продукції, готової продукції на складах підприємства, що знаходяться у виробника».	3
Тема 8. Витратний підхід оцінки. 1. Економічна сутність категорій «майно», «нерухомість». 2. Загальна характеристика витратного підходу. 3. Методи розрахунку повної вартості відновлення та вартості заміщення. 4. Види зносу та методи їх оцінки. 5. Оцінка рухомого майна витратним підходом.	1	Витратний підхід оцінки 1. Вивчення основних положень Національних стандартів. 2. Ознайомлення зі збірником укрупнених показників вартості відтворення функціональних об'єктів-аналогів для оцінки малоповерхових будинків, будівель та споруд. 3. Розв'язання задач.	2	Підготувати доповідь на тему «Практика оцінки за допомогою витратного підходу».	3
Тема 9. Дохідний підхід оцінки.	1	Дохідний підхід оцінки		Підготувати доповідь на тему «Практика оцінки за	3

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1. Особливості застосування дохідного підходу. 2. Метод прямої капіталізації доходу. 3. Метод дисконтування грошових потоків.		1. Характеристика принципів, на яких базується дохідний підхід, наведіть приклади найбільш ефективного використання та очікування. 2. Основні методи дохідного підходу. 3. Розв'язання задач.		допомогою дохідного підходу»	
Тема 10. Порівняльний підхід оцінки. 1. Характеристика порівняльного підходу. 2. Коригування даних про об'єкти-аналоги 3. Переваги та недоліки підходу	1	Порівняльний підхід оцінки 1. Характеристика методів і принципів порівняльного підходу. 2. Основні елементи порівняння 3. Розв'язання задач	2	Підготувати доповідь на тему «Практика оцінки за допомогою порівняльного підходу».	3

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (4,5 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (6 балів)	30,5
Модуль 2 (теми 6-10): відвідування занять (4,5 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (5 балів)	29,5
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	Участь у науковому гуртку	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів

Таблиця 6 - Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та підсумковим контролем

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Калінеску Т. В., Романовська Ю. А., Кирилов О. Д. Оцінювання майна. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. -312 с.
2. Науково-практичний коментар Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [Текст] : практ. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2017. 350 с.
3. Офіційний сайт Фонду державного майна України. Розділ «Оцінка». URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/content/reestr-ocin.html/>
4. Про затвердження Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності: Наказ Міністерства економіки України, Фонду державного майна України від 18.10.2022 р. А» 3904/1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text>.
5. Про затвердження Методики оцінки майна: Постанова КМУ від 10.12.2003 №1891. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF>.
6. Про затвердження Національного стандарту №1 «Загальні стандарти і засади оцінки майна та майнових прав»: Постанова КМУ від 10.09.2003 №1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>.
7. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
8. Стельмашук А.М., Гладич Б.Б., Вандяк Н.П. Експертно-економічна оцінка майна, землі і бізнесу підприємства, навчальний посібник. Тернопіль, ТАНГ, 2003. 165 с.
9. International Valuation Standards (IVS). London: International Valuation Standards Council, 2025. 220 p.
10. Real Estate Valuation: A Subjective Approach. London: Routledge, 2022. 284 p.

Додаткові

11. Єфремова Л.В., Єфремов С.Л. Проблеми вдосконалення методики та організації проведення оцінки майна. БІЗНЕСІНФОРМ. 2013. № 1. с. 249-251.
12. Науково-практичний коментар Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»: практ. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2017. 350с.
13. Нечипоренко М. О. Укладення договору на проведення оцінки майна. Юридичний вісник. 2013. № 4 (29). С. 110-114.
14. Стельмашук А.М., Гладич Б.Б., Вандяк Н.П. Експертно-економічна оцінка майна, землі і бізнесу підприємства, навчальний посібник. Тернопіль. ТАНЕ, 2003. 165 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

1. Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійні презентації, програмний засіб «Open Test 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.
3. Дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ: <https://lms.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2129>.